

Napirend:

ELŐTERJESZTÉS
ÖNÁLLÓ KÉPVISELŐI INDÍTVÁNY

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testülete
2015. november hónap 19. napi ülésére

Szám: 19/231-4/2015
Tárgy: A váci állambiztonsági múlt kutatása
Melléklet: 3 oldal

Előterjesztő: Ferjancsics László önkormányzati képviselő
Készítette: Ferjancsics László önkormányzati képviselő
Előadó: Ferjancsics László önkormányzati képviselő

Előzmény/korábbi döntés: -
Terjedelem: 6 oldal

Bizottsági tárgyalások: -

Döntéshozatal módja: Nyílt ülés (Mötv. 46. § (1))
Egyszerű többség (Mötv. 47.§ (2))

Törvényességi
véleményezésre bemutatva Jogi Osztály

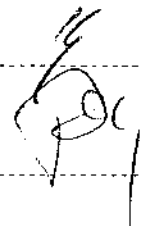

Törvényességi észrevétel: Deákné dr. Szarka Anita
Jegyző

Nincs / az alábbi:

Véleményezésre
megkapta: Kökény Szabolcs
Pénzügyi és Adó Osztály osztályvezetője

Véleményezésre
megkapta: Fördös Attila
polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarországon 1945-től az állambiztonság (államvédelem) tevékenységének mind a nagypolitikai eseményeknél, mind az állampolgárok egyéni sorsának alakításában fontos szerepe volt. A szervezet tevékenységéről azonban a rendszerváltásig egy szűk politikai eliten és az ezzel foglalkozó belügyi állományon kívül senkinek sem volt tényleges információja, az egész állambiztonsági gépezet teljes titokban működött. 1989-ig az állambiztonság által napi rendszerességgel megfigyelt és zaklatott ellenzékiek még a nevét sem tudták az őket üldöző szervezetnek (III/III-as Csoportfőnökség).

1989 után lehetőség nyílt volna az állambiztonsági múlt részletes feltárására, a bűnösök felelősségre vonására – de mindez végül elmaradt. Történtek egyéni kezdeményezések, sok kutatás zajlott le és folyik jelenleg is, rengeteg könyvet publikáltak a témában, de az átfogó múltfeltárás napjainkig várat magára.

Az állambiztonsági múlt haladéktalan feltárása azért is szükséges, mert ezeket az információkat már nem lehet eltüntetni, csak halogatni lehet a nyilvánosságra kerülésüket. Az iratok ott vannak a levéltárban, engedély birtokában kutathatóak, ám az anyagok nagyobb részét még senki nem publikálta. Előbb-utóbb azonban kiderül ezek tartalma, mert valamelyik kutatás során nyilvánosságra kerül. A fenti okok miatt is tisztább ezeket egyszer és mindenkorra nyilvánosságra hozni, mint hagyni, hogy időnként szivárogtassanak belőle.

2010-ben a dr. Lázár János vezette Hódmezővásárhely már megtette ezt, tehát van követendő példa. (A részletek itt: <http://www.emlekpont.hu>) Az elmúlt öt évben nem történt a hódmezővásárhelyihez hasonló múltfeltárás, tehát Vác a figyelem középpontjába kerülhet ezzel a példamutató cselekedettel.

Vác kivételezett helyzetben van azáltal, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgatója egy elkötelezett váci polgár, Dr. Gyarmati György, aki mint a fenti intézmény vezetője, sok segítséget nyújthat a kutatáshoz.

A lakosság rendkívül nagy érdeklődést mutat az állambiztonsági témájú ügyek iránt, főleg amelyekben ügynökökről, besúgókról is szó esik. Huszonhat év telt el a szocializmus bukása óta, de ez az érdeklődés egyáltalán nem csökken, sőt egyre nagyobb. Egy ilyen feltáró munka Vácott is széleskörű lakossági támogatást kapna.

Számos személyes sorsra volt komoly, gyakran évtizedekre, vagy egy életre kiható befolyással egy-egy állambiztonsági akció, ezért az állampolgároknak jogában áll tudni, mi történt valójában a háttérben.

Több mint negyed évszázaddal az államszocializmus vége után Vác kapcsán is ideje megismerni az igazságot, ideje feldolgozni a meglévő állambiztonsági iratokat. Vác Város Önkormányzata leginkább azzal bizonyíthatná antikommunista elhivatottságát, hogy példamutató módon feltárná a város eddig elhallgatott állambiztonsági múltját.

A kutatás kapcsán hangsúlyozni kell, hogy nem szennációhajhász ügynöklistáról van szó, hanem a város állambiztonsági múltjának tudományos módszerekkel történő szakszerű feltárásáról.

Minden közzétett információ mellé pontos hivatkozások és bizonyító erejű dokumentumok kerülnek majd. A feltárt anyagok publikáláskor olyan módon lesznek megfogalmazva, hogy ne ütközzenek az érvényes jogszabályokkal, ne adjanak okot pereskedésre.

A kutató személyére Dr. Rainer M. Jánostól, az 1956-os Intézet vezetőjétől, Széchenyi-díjas történésztől kaptam javaslatot.

A kutatásokat Molnár János történész, levéltári kutató végezhetné (a mellékelt céges ajánlata szerint), aki az ELTE-n szerezte diplomáját, és a Debreceni Egyetem doktori ösztöndíjasa volt; jelenleg a japán KAKENHI kutatói ösztöndíj támogatottja, továbbá a Huszadik Század Emlékezete virtuális gyűjtemények (www.hsze.hu és www.hsze.hu/da) alapító szerkesztője.

Molnár János az 1956-os Intézet külső munkatársaként az utolsó 10 évben részt vett a kutatóhely számos projektjében. Többek között oroszánrészt vállalt a 890616 – Egy nap anatómiája c. internetes tartalomfejlesztésben, amely Nagy Imre és társai 1989-es temetéséről szól és a 2009-es év legnagyobb visszhangú állambiztonsági témájú kutatása volt. (Az oldal elérhetősége: <http://www.rcv.hu/89/?p=107:1:187959250326907>) Molnár János kutatta fel és azonosította az anyagban szereplő mintegy 120 hálózati személy legnagyobb részét. (A sajtóvisszhangról lásd a 2009. június 16. utáni napok újságait – több mint kéttucatnyi írás született a fenti állambiztonsági kutatás kapcsán.)

Molnár János hivatásos levéltári kutató, aki – többek között – az állambiztonsági témájú kutatásokra specializálódott. Legutóbbi munkáiban 2013-ban a volt kiscsopárdapárti képviselők körüli besúgói hálózatot tárta fel (Búvópatakok – Jobboldal és az állambiztonság, szerkesztette: Ungváry Krisztián). 2014-ben pedig a Kádár-korszak szamizdat szubkultúrája körüli belügyi tevékenységet vizsgálta (Búvópatakok – Mélyfúrások c. kötet: A Szamizdat Demokrata és köre – Antikommunista sajtószabadság-harcosok a nyolcvanas években).

Mindezek alapján javaslom, hogy a csatolt határozati javaslatot fogadjuk el.

Vác, 2015. november 9.

Ferjancsics László
önkormányzati képviselő

Határozati javaslat

Vác Város Önkormányzat Képviselő-testület úgy dönt, hogy a megismert és mellékelt kutatási terv szerinti, a váci állambiztonsági múltra vonatkozó kutatást kell végeztetni. Utasítja a polgármestert, hogy a kutatások elvégzésére maximum bruttó 3.000.000+Áfa forint összegben kössön szerződést. A szerződéssel kapcsolatos költségeket az önkormányzat 2016. és 2017. évi költségvetésében tervezni kell.

Határidő: azonnal, illetve a 2016-2017. évi költségvetés tervezése

Felelős: polgármester, Pénzügyi és Adóosztály vezető